

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
SREDA
4. AVGUST
1993

Letnik XLVIII.
Štev. 31 (2715)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt

Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 8 šil.
40 tolarjev

P. b. b.

Prihranite si čas in dobro voljo za
Vestnikov izlet

od petka, 8., do nedelje, 10. oktobra
na slovensko obalo

- hotel A kategorije
- vožnja z ladjo
- obisk v vinski kleti
- gala večerja
- zabava, ples in še kaj

Prijave možne takoj:

uprava SV-Milka Kokot ali Urška Brumnik,
Tarviser Str. 16, tel.: 0463051 43 00 40

Sprenevedanje v Dobrli vasi

Polovična rešitev, in sicer samo zaposlitev dvojezične vzgojiteljice v otroškem vrtcu, ki „lahko z otroki govori tudi slovensko“, seveda ne more zadovoljiti upravičene zahteve tistih dobrolskih občanov, ki zahtevajo ustanovitev uradne dvojezične skupine. Na zadnji občinski seji so frakcije SPÖ, ÖVP in FPÖ spet izkazale svojo „naklonjenost“ do enakopravnosti in sožitja z občani slovenske narodnosti. Predlog Enotne liste, da naj bi bila tretja skupina v občinskem vrtcu dvojezična, so zavrnil. Župan

Pfeiffer se izvija z neobvezujočimi izjavami, ki jih ne moremo imenovati niti obljube, saj so povezane s preveč pogojniki, namreč, da bo dvojezična skupina ustanovljena, „če“ bo zadosti denarja, „če“ bo zadosti prostora, „če“ bo zadosti prijav, „če“ bodo občinske frakcije s tem soglašale. Prijav je že zdavnaj zadosti, prostor in denar bi se našel, le dobre volje, tako pri županu kot pri frakcijah, manjka. Vse županove izjave so navadno sprenevedanje. To pa še posebej zato, ker je prav on takrat, ko so v sosvetu

za slovensko narodno skupnost razpravljali o otroških vrtcih soglašal in ni nasprotoval pozitivnemu sklepu. Na Dunaju torej tako, doma v občini drugače. Volilna taktika? Nič ne pomagajo lepe besede zveznega predsednika, kanclerja, deželnega glavarja in referenta za otroško varstvo, občinarji so odvisni od svojih volilcev, teh pa se precejšnja večina požvižga na enakopravno sožitje. Se občinski mandatarji ravnajo po njih ali pa volilci po mandatarjih? Medsebojno vplivanje je vsekakor močno, v tej zadevi pa dokaj žalostno.

J.R. Dobrolski župan Josef Pfeiffer

Poziv h koaliciji razuma

Najvišji slovenski politiki so se letos že tretjič zapored pred poletnimi počitnicami zbrali pod Najevsko lipo nad Črno na Koroškem, ki jo imenujejo tudi lipa vseh lip. Med veliko množico domačinov so bili tudi predsednik republike Milan Kučan, predsednika državnega zbora in državnega sveta, Herman Rigelnik in Ivan Kristan, mnogi ministri in predstavniki diplomatskega zbora v Sloveniji.

Kučan je v svojem govoru analiziral sedanjo situacijo v Sloveniji in pozval politike in stranke k novi koaliciji razuma. Dejal je: „Naše ravnanje ima posledice. Posledica aferastva kot politične metode je tudi vse večja negotovost ljudi, ki izgubljajo zaupanje v politiko in se zaradi gospodarskega zastoja ob tem še otepajo s skrajnimi žgočimi eksistenčnimi problemi, ki jih ta politika zapostavlja. Potrebujemo parlament, ki bo sprejemal dobre zakone, stranke, ki bodo pošteno zastopale interese svojih volilcev, vlado, ki bo vladala razumom... Za Slovenijo poti nazaj ni. Od moči koalicije razuma, koalicije pameti in treznosti je odvisno, kako se bomo v prihodnje vključevali v svet.“

Ženevska pogajanja niso ustavila vojne v Bosni!

Kazalo je dobro, vendar se je spet vse izjalovilo. Po silovitem pritisku lorda Owna in Stoltenberga na vodjo Muslimanov Izetbegovića je ta prejšnji petek že pristal na delitev Bosne in Hercegovine na tri etnične republike, potem pa se je pred podpisom še krepko premislil. Delitev ozemlja med Srbi, Muslimani in Hrvati v razmerju 50:30:20 odstotkov dejansko ne ustreza številu in poseljenosti posameznih narodov. Mirovni posredniki so hoteli Izetbegovića žejnega pripeljati preko vode, Srbe pa na-

graditi za njihovo agresijo in jim priznati okupirana ozemlja. Drugi vzrok, zakaj se je Izetbegović premislil, so bili nadaljnji spopadi doma v BiH in neupoštevanje pozivov iz Ženeve za ustavitev ognja in premirje. Srbi so prav v tem času zavzeli strateško pomembno Bjelašnico, močno pa so tolkli tudi po Brčkem, da bi si razširili koridor za nemoteno povezavo s Kninsko krajino. V prizadevanju za zagotovitev poti do Sarajeva pa je Muslimanov uspelo zavzeti Gornji Vakuf.

Skrajno napeto je tudi na Hrvaškem. Kninski Srbi so v nedeljo takoj po izteku roka za umik hrvaške vojske s področja Masleniškega mostu in letališča Zemunik pri Zadru opozorilno napadli in most onespobili za promet. Hrvatom so dali ultimativni rok 48 ur za umik s teh področij, sicer bodo napad ponovili. Hrvati pa grozijo, da bodo nanj odgovorili z vso silo. Tudi sicer je Hrvaška v zelo težkem položaju. Tudjman je ob primeru Bosne nainvno padel v past, srbskega predsednika Miloševića, dogo-

voril se je namreč za razdelitev Bosne. Hrvati naj bi dobili 20 odstotkov ozemlja, kar pa je manj kot je velika Kninska krajina, ki je v popolni oblasti Srbov. Prav ti pa zahtevajo popolno suverenost. Kaj lahko se zgodi, da bodo mednarodni pogajalci tudi pri Hrvaški upoštevali isti princip delitve kot v Bosni.

Grožnje Nata, da bo vojaško posredoval, če bodo Srbi še nadalje uničevali Sarajevo, so zaenkrat še precej v oblakih, saj si Zahod ni enoten.

J.R.

PREBERITE

str. 2:

• Kongres
A.I.D.C.L.M.
v Sloveniji

str. 3:

• Državni zbor
o aferi z orožjem

str. 4:

• V Žitari vasi
spet obnavljajo
kulturni dom

str. 5:

• Kulturni večer
na Gori

str. 6:

• Novice iz sveta

str. 7:

• Tribuna bralcev

Navdušenje na Košarjevi gorici

Velika množica obiskovalcev se je preteklo soboto zbrala nad Gori na Košarjevi gorici in prisluhnila ubranemu petju go-

stiteljev, skupine Vaščani pojo, kvintetu Fünf Gaitaler in si ogledali živopisne plese folklorne skupine Triglav z Je-

senic. S tem so Vaščani nadaljevali s svojo tradicijo nastopov na prostem v stilu vaških fantov. Več preberite na peti strani.

Vse preživele borce,
njihove potomce,
prijatelje in znance
vabimo na

SREČANJE

koroških partizanov ob
50. obletnici ustanovitve
1. koroškega bataljona.

zbrali se bomo pri Osnovni šoli v Koprivni nad Črno na Koroškem, dne
7. avgusta 1993 ob 11. uri.

Srečanje je povezano s kulturnim programom, vsebovanim s slavnostnim govorom, nastopom godbe na pihala in pevskega zbora ter recitacijami. Med programom bomo položili venec pri kmetiji Zdovec v Koprivni, kjer je bil ustanovljen 1. koroški bataljon, ter pri znamenju na Osnovni šoli Koprivna.

Pripravljali odbor

Pod vtisom nove Evrope XVIII. kongres A.I.D.L.C.M. v Poljčah

„Mlada republika Slovenija je viden sad nove ureditve Evrope in zato ni slučaj, da si je prav organizacija, ki se zavzema za zaščito ogroženih jezikov in kultur, izbrala to novo državo za kraj svojega letošnjega srečanja“, je dejal predsednik Jordi Costa de Roca v otvoritvenih besedah osemnajstega kongresa A.I.D.L.C.M., ki je bilo v Poljčah od 28. julija do 1. avgusta tega leta. „Kajti prav Slovenija dokazuje, da je mogoč tudi kulturni in miroljuben razvoj samostojne države, če le obstaja pripravljenost in volja do mirnega, vendar tudi samozavestnega in samostojnega vstopa v novo Evropo, ki je trenutno žarišče toliko novonastajajočih nacionalizmov in krvavih konfliktov, ki iz njih nastajajo“, je nadaljeval Costa.

Srečanje, ki je potekalo pod geslom „Za novo jezikovno etiko v Evropi“, je slovesno odprl sekretar v ministrstvu za zunanje zadeve dr. Ignac Golob in v imenu slovenske vlade seznanil udeležence s položajem mlade države ter izrazil svoje zadovoljstvo, da lahko ta država gosti toliko delegacij iz domala vse Evrope.

K zastavljeni temi srečanja so sledili številni referati raznih delegatov, med njimi tudi prispevek dr. Francija Zwitterja ml., ki se je kot teritorialni sekretar A.I.D.L.C.M. za Avstrijo ter v imenu ZSO udeležil kongresa; med drugim je v svojem prispevku dejal: „Naš svet je mednarodni in multikulturni; kdor to zanika, kdor se temu upira, ta povzroča Sarajevo, Tadžikistan in Somalijo. In naš svet postaja vedno bolj mednarodni in vedno bolj multikulturni; dolgo se ne bomo več mogli braniti dotoka narodov tretjega sveta. Povratak k pojmom narodna identiteta in jezikovna čistost je samo drugačen izraz za „etnično čiščenje“, na katero s tako brezmočno jezo (ne) reagiramo“. In naprej: „Nova jezikovna etika, za katero se moramo zavzemati, je možna edinole v nacionalni in jezikovni mnogoličnosti, toleranci in odprtosti; princip samoumevne večjezičnosti mora postati maksima vsakršnega nacionalnopolitičnega udejstvovanja“.

V drugem delu kongresa so delegati obravnavali položaj manjšin v nekaterih državah; izkazalo se je, da se zlasti Francija še vedno smatra za „grande nation“, ki obstoj narodnostnih manjšin v svoji državi kratkomalo ignorira, čeprav se v mednarodnih dokumentih izreka za človekove pravice in bi v mednarodnem obsegu rada igrala vlogo sodnika v internacionalni politiki.

Na podlagi poročila teritorialnega sekretarja za Avstrijo dr. Francija Zwitterja ml. pa je kongres A.I.D.L.C.M. sprejel resolucijo, v kateri med drugim zahteva, da naj avstrijska zvezna vlada narodnostnemu sosvetu končno dodeli odločujočo in ne samo posvetovalno funkcijo; zahteva od koroške deželne vlade reformo diskriminacijskega volilnega reda, ki slovenski stranki onemogoča doseg mandata; ter končno od ORF, kot javno-

pravne inštitucije, zahteva omogočanje sprejema televizijskih oddaj iz Slovenije na slovensko naseljenem Koroškem ter sploh razširitev slovenskih radijskih in televizijskih oddaj. Hkrati kongres A.I.D.L.C.M. ugotavlja, da je 7. člen Avstrijske državne pogodbe še vedno edina podlaga za izvršitev in uveljavitev manjšinskih pravic v Avstriji.

Ob robu kongresa so si udeleženci ogledali tudi slovensko prestolico Ljubljano, kjer jih je v imenu predsednika republike Milana Kučana v vili Podrožnik slovesno sprejel dr. Ignac Golob. V soboto pa so se na Pokljuki udeležili slovesnosti ob 200-letnici smrti slovenskega narodnega prebuditelja Valentina Vodnika, kjer so se seznanili tudi z domačimi, zlasti gorenskimi jedmi in pijačami ter s slovensko folkloro.

XVIII. kongres A.I.D.L.C.M. se je zaključil z volitvami predsedstva; ponovno je bil za predsednika izvoljen Katalonec Jordi Costa de Roca, med podpredsedniki pa je bil ponovno soglasno potrjen dr. Franci Zwitter st.

Ob koncu se je Costa de Roca zahvalil gostiteljem, ki so se trudili za čim boljše pogoje za zasedanje, ter zlasti tudi profesorju Borisu Pahorju iz Trsta, ki je v največji meri skrbel za organizacijo letošnjega zasedanja. Z emfatičnim „Vive la jeune republique Slovene“ je stari in novi predsednik tega pomembnega mednarodnega združenja zaključil njegovo XVIII. zasedanje.

F.Z.

Celovški sejem '93

V desetih dneh se bodo spet odprla vrata največje gospodarske prireditve na Koroškem, Celovškega sejma, ki bo letos odprt od 14. do 22. avgusta. Razstavljalci so, kot že prejšnja leta, iz različnih evropskih držav. Poleg možnosti ogleda razstavljenih izdelkov in informiranja o njih ter nakupov, pa je Celovški sejem tudi prireditev za vso družino, saj nudi razne vrste zabave in razvedrila. Letos bo mogoče ves dan prebiti v zabavišču brez vstopnine. Zabavišče bo odprto do 2. ure zjutraj. Za zabavo bodo skrbeli na treh odrih z živo glasbo. Seveda imajo tudi letos na programu dan za otroke in dan za starejše. Starejši obiskovalci so povabljeni v torek, 17. avgusta, veliko presenečenj pa imajo pripravljeno dan navrh (18. avgusta) za

najmlajše. Otroški program se bo pričel ob 14. uri. Poskrbeli pa bodo tudi za družine z majhnimi otroki. Starši si bodo lahko v miru ogledovali razstave, medtem pa bodo njihovi otroci v varstvu v posebnem otroškem vrtcu.

Kot že v prejšnjih letih, Celovški sejem omogoča svojim obiskovalcem poseben prevoz od vseh velikih parkirišč do sejmišča. Sejmišče samo pa bo za jubilejni 60. sejem še bolj privlačno.

Na Celovškem sejmu bo seveda tudi številna ekipa ORF, ki bo dnevno poročala o dogajanju.

Navsezadnje pa je seveda treba poskrbeti tudi za dobro počutje. Za to bodo na voljo razne restavracije in še drugi lokali.

Vroča debata o prodaji Kelag ne pojenja

Pretekli petek se je Haider distanciral od sklepa deželnega zbora o prodaji 49% deležev Kelag, za katero je glasovala prav njegova frakcija. Ko prihajajo kritike iz vseh strani, se tudi ÖVP in FPÖ vedno bolj distancirata od tega sklepa in zatrjujejo, da v ospredju ni prodaja, temveč zdravo podjetje Kelag. To je poudaril tudi deželni glavar Christof Zernatto, ki se brani proti trenutni kaotični diskusiji.

Proti prodaji pa se je izrazil tudi predsednik EL Andrej Wakounig. V tiskovni izjavi se pridružuje mnenju nasprotni-

kov, ki pravijo, da se podjetje lahko reši z racionalizacijo in zmanjšanjem privilegijev, vodilnih funkcionarjev. Nekateri pa pričakujejo od prodaje približno 2 milijardi šilingov, s čemer bi koroškemu gospodarstvu omogočili nove ekonomske impulze.

Po bilanci Kelag bi bilo treba zvišati ceno električnega toka, a v trenutni ekonomski recesiji in pred bližajočimi deželnozbornskimi volitvami bi bilo to za nekatere stranke lahko usodno. Zaradi tega sedanja diskusija teče predvsem po strankarskih političnih računih.

„Z močjo vode in gozda“

Predstavljena nova kolesarska pot „R1“ od Spittala do Velikovca – lepe nagrade

Kaj imata skupnega proizvodnja električnega toka in kolesarjenje? Kakšna zveza je med silo vode in gozda? Se turbine in kolesa slučajno vrtijo ob Dravi?

Odgovor boste zvedeli v ÖDK-paviljonu na Celovškem sejmu '93: Kolesarske poti ob umetnih jezerih so zelo priljubljene. To 120 km dolgo kolesarsko pot do Spittala do Velikovca so lahko zgradili le zato, ker so bregove ob umetnih jezerih prilagodili naravi.

Predstavitev ÖDK na Celovškem sejmu se imenuje „Rad-Rätsel-Rallye“. Kot že samo ime pove, ima gotovo kaj opraviti z novo kolesarsko potjo „R1“. Zaradi iniciative ÖDK v sodelovanju z občinami in deželo bo ta pot še letos bolj ali manj dograjena.

Hčerinska firma ÖDK, RMT (Reißeck-Maltatal-Touristik), je izdala brošuro, v kateri je opisana nova kolesarska pot in njena infrastruktura. To brošuro dobite za 20 šilingov v paviljonu na Celovškem sejmu.

Na primeru kolesarske poti in bregov umetnih jezer zelo

dobro vidimo, kako je mogoče združiti naravo in tehniko. Veder in informativen video film z igralcem Adijem Peichlom („Ein Schloß am Wörthersee“), pokaže, kako ugodna je kolesarska pot za družino.

Prav gotovo se spleča sodelovati pri „ÖDK-Rad-Rätsel-

Rallye“, kajti mogoče je prejeti kar nekaj lepih nagrad, kot npr.: kolesa, počitniško bivanje na Reißecku, knjige in še drugo. Poleg tega pa gostje v paviljonu lahko preizkusijo svoje mišice na nogah na za to pripravljenem specialnem kolesu.

Mnogo informacij o kolesarski poti „R1“ je mogoče dobiti tudi zunaj paviljona na počivališču za kolesarje. Po sejmu bo to počivališče na voljo vsem kolesarjem v Borovljah, tik ob novi kolesarski poti.

Ludvik Jank praznuje

V nekaj dneh bo radiški župnik Ludvik Jank praznoval svoj 90. rojstni dan. Letošnji farni praznik bo povsem posvečen temu visokemu jubileju. Pričel se bo ob 9.30 uri s sv. mašo, nadaljeval pa se bo z družabnost-

jo pred kulturnim domom.

Dolgo življenje Ludvika Janka se je začelo 13. 8. 1903 v Šentpavlu na Zilji. Kot majhen otrok je bil veliko bolan, tako da niso imeli veliko upanja, da bo preživel. S časom pa se mu je zdravstveno stanje izboljšalo, tako da je lahko šel v mesto študirat. Čez nekaj let pa bi moral študij prekiniti, ker doma niso imeli več denarja za

njegovo vzdrževanje. Ravnatelj Marijanišča pa je očetu zagotovil, naj si ne dela skrbi, ker bodo priskrbeli dobrotnika. In res je Janku nekdo iz Amerike pomagal 12 let.

V duhovnika posvečen je bil leta 1929. Nato je bil kaplan v več krajih. Leta 1932 pa je končno prišel v kraj, v katerem je še danes, na Radiše. Zapustiti jih je moral le med vojno, ko so ga za štiri leta premestili v Dravsko dolino.

Župnik Ludvik Jank je bil vedno rad na Radišah in tudi še danes uživa lepoto radiške narave. Seveda pa nima samo on rad Radiš in svojih faranov, temveč so tudi Radišani zadovoljni, da imajo takega duhovnika. Za Radišane je zmeraj bil in je še velika osebnost, ki ima velik vpliv na ljudi. Kljub visoki starosti še zmeraj izžareva nekaj mladostnega. O tem govori predvsem to, da je še pred nekaj leti vse svoje poti opravljal peš. Tudi v šolo, v kateri je učil verouk, je ob vsakem vremenu prihajal peš.

Radišani seveda upajo, da bo še dolgo ostal med njimi in mu zato želijo veliko sreče in zdravja v bodočnosti. Ob visokem jubileju župniku Janku želijo vse najboljše tudi uredništvo Slovenskega vestnika.

Slovenija – Slowenien

dobrodošel šolski priročnik

Avstrijsko zvezno ministrstvo za šolstvo in umetnost je nedavno tega izdalo poseben priročnik Slovenija – Slowenien z dodatnim naslovom Mednarodni šolski projekti, namenjeni tistim avstrijskim šolam, ki načrtujejo prekomejno sodelovanje s šolami v Sloveniji. Napisala sta ga Bernhard Golob in Werner Wintersteiner. Gre za zelo dobrodošel pripomoček, napisan izrecno spodbudno, pregledno in navzlic zahtevni nalogi tako rekoč brez napak, sicer značilnih za avstrijska besedila o Sloveniji in še zlasti o slovenščini.

Pisca izhajata iz novonastalih evropskih razmer in razmerij s poudarkom na nujnem tesnejšem sodelovanju med „stari“ in „novimi“ državami, za Avstrijo kar s tremi: Češko, Slovaško in Slovenijo, ki vse potrebujejo podporo ali vsaj določeno odprtost zahodnoevropskih držav. Ob tem ustrezno opozarjata na potrebno strpnost in razumevanje v medsebojnih odnosih, ki ga lahko zelo hitro zmanjka, kot dokazuje primer avstrijskega navdušenja nad samostojnostjo Slovenije in takojšnjega nesprijemljivega ogroženja nad dejstvom, da si je mlada sosedna na svoj začasni denar drznila natisniti koroški knežji kamen, torej vsaj skupen, če že ne zgolj karantanski in s tem slovenski zgodovinski simbol.

Sicer pa so težišče tega dela priročnika številne oblike medšolskega sodelovanja, za katere avtorja svetujeta stvarno in temeljito načrtovanje kot pogoj za uspeh, in zanje posredujejo tudi avstrijsko pravno podlago z opozorilom na možno finančno podporo zveznega šolskega ministrstva. Navajata še seznam koristne literature, kjer celo naletimo na podatek, da celovski inštitut napoveduje svoj priročnik za

medkulturno izmenjavo učencev.

Seveda pa je za nas še zanimivejši razdelek o Sloveniji sami. Na začetku se srečamo z ustanovitvijo države. Zlahka ugotovimo, da je opisana zgodovina slovenstva od Karantanije preko večstoletne skupne cesarske države napisana povsem nepristransko, kar velja tudi za oceno koroškega plebiscita po I. svetovni vojni, ki pravi, da plebiscitno ozemlje brez deleža slovenskih glasov ne bi moglo pripasti Avstriji, in z enako objektivno oceno koroškega partizanstva. Tu bremo tudi bistvo Kocbekovega pesniškega pojmovanja položaja Slovencev v monarhiji.

Najosnovnejši podatki o Sloveniji so strnjene na pol strani. Tu je nekoliko presenetljivo, da med sedmimi naštetimi slovenskimi regijami najdemo tudi Belo Krajino (ob Dolenjski), državotvorne Koroške pa recimo ne. Sem sodi tudi zemljevid nove države, ki ima nad severno mejo vsaj nekaj dvojezičnih imen (tudi za Celovec!) česar pa žal ne premore npr. uradni šolski zemljevid avstrijske Koroške založbe Freytag.

Sledi poglavje Slovenija v

geslih – povabilo k pohodu skozi deželo in njeno zgodovino. Gesla so razporejena od Albancev (brez povezave s Slovenijo) do Otona Župančiča, vmes pa je še kakšnih 90 pojmov, ki v veliki večini docela ustrezno opredeljujejo najpomembnejše osebnosti in pojave. Tako npr. pri geslu Fürstenstein (knježji kamen) zvedemo, da so na njem v slovenskem jeziku ustoličevali karantanske vojvode in torej predstavlja simbol naše zgodnje in do 1991 edine neodvisnosti in državnosti. Karantanija pa je opisana kot samostojna kneževina alpskih Slovanov, ki je poleg današnje Slovenije zajemala velik del Avstrije. Seveda so razlage zelo strnjene in s tem kdaj preskromne, kar velja tudi za geslovnik, kjer gotovo pogrešamo npr. Miklošiča, Janežiča in današnje koroške osebnosti nasploh kot tudi geslo Koroška in vsekakor še šolstvo (v Sloveniji), saj vendar gre za šolski priročnik. Prešeren in Cankar sta v primerjavi z nekaterimi drugimi opisana prekratko, med redkimi zaresnimi napakami pa izstopata tisti, da je bil Kopitar tudi pesnik in Kocbek samo politik. Kakšen lepši nemški izraz za Triglav kot Dreispitz bi se najbrž tudi našel.

Zares lepo presenečenje je Mali jezikovni vodnik „Slowenisch – slovensko“, ki ga kakšna prihodnja izdaja lahko še izpolni po zgledu M. Smolič – A. Schellandrovem učbeniku slovenščine.

Francšek Lasbaher

NOVICE
IZ

SLOVENIJE

Še ena parlamentarna komisija Tokrat za preiskavo o orožju

Državni zbor republike Slovenije je pretekli četrtek razpravljal o najnovejši aferi, o odkritju preko sto ton orožja na mariborskem letališču. Pobudo za razpravo je podal poslanski klub Slovenske ljudske stranke. Poslanci so najprej prejeli poročilo ministrstev za notranje zadeve in obrambo, s katerim pa niso bili v celoti zadovoljni. Tudi pojasnilo direktorja slovenske carinske uprave Franca Koširja vseh ni zadovoljivo. Ta je obrazložil postopke carinskega spremljanja tranzitnega tovora, ki ga carina praviloma ne pregleduje, in dejal, da so carinski uslužbenci postopali pravilno in strokovno. Vodja poslanskega kluba Združene liste Janez Kocijančič je podvomil v pravilnost postopka pri odkrivanju orožja, saj sta prvo preiskavo opravila ministrstvo za obrambo in carinska uprava, notranje ministrstvo pa je bilo obveščeno in vključeno šele naslednji

dan. Nasploh pa je bilo v razpravi kar precej političnega namigovanja, iz katerega je sklepato, da bo afera precej obremenila medstrankarske in tudi medresorske odnose.

Orožje naj bi po poročilu vlade izdelali na Kitajskem, zbiralo naj bi se v Kartumu v Sudanu, financirale naj bi ga islamske države, namenjeno pa naj bi bilo bosanskim Muslimanom. V Maribor je bilo pripeljano lansko jesen od septembra do decembra z oznako humanitarna pomoč. Prevoz je z letali IL-64 opravila madžarsko-ukrajinska letalska družba. Zabajniki so v skladišču letališča ostali zaradi neprimerosti za helikopterski prevoz.

Državni zbor je za razjasnitev afere sklenil ustanoviti posebno parlamentarno komisijo, o aferi pa bo nadalje razpravljala na septembrskem zasedanju, potem ko bo prejel popolnejše poročilo ustreznih vladnih ministrstev.

Prosta trgovina s Slovaško

Slovenski premier Janez Drnovšek je prejšnji teden, 28. julija, v Bratislavi podpisal memorandum o liberalizaciji trgovinskih odnosov med Slovaško in Slovenijo. S Češko je tak memorandum podpisal že ob

koncu maja. Ker sta Češka in Slovaška s krakovskim sporazumom povezani z Madžarsko in Poljsko v Srednjeevropsko prostotrgovinsko cono, se jim s tem sporazumom posredno pridružuje tudi Slovenija. Za nekatere izdelke naj bi carino ukiniteli že z začetkom prihodnjega leta, seveda če bodo parlamenti držav sporazum dovolj hitro ratificirali. V medsebojni menjavi med Slovenijo, Češko in Slovaško imata največji delež podjetji Škoda-VW iz Mlade Boleslave, ki v Slovenijo izvozi vsak dvajseti avtomobil (letos za približno 50 milij. DEM), ter velenjsko Gorenje s proizvodi bele tehnike (lani za 45 milij. DEM).

Dražji bencin, pošta in prevozi

S 1. avgustom so se v Sloveniji podražile vse vrste motornega goriva, in sicer v povprečju za 9,6 odstotka. V tej zvezi so se podražili tudi prevozi, pošti pa je vlada odobrila zvišanje cen po dolgem čakalju. Indeks inflacije bo zaradi teh podražitev v avgustu nekoliko večji kot v juliju, ko je dosegel samo 0,8 odstotka. Večjo podražitev bencina je pričakovati ob novem letu, ko bodo uvedli tako imenovani bencinski tolar za izgradnjo mreže avtocest. Bencin se bo takrat podražil predvidoma za 10 tolarjev po litru, kljub temu pa bo še vedno precej cenejši kot v zahodnih evropskih državah.

Rateški „žoki“ Anice Kopavnik

Rateški copati ali žoki, kakor jim pravijo domačini, so zelo praktično obušalo, vendar počasi že tonejo v pozabo. Daleč naokoli jih izdeluje le še Anica Kopavnik, klub starosti pa ji gre delo še vedno dobro od rok. Da pa ta obrt ne bo izumrla, je izdelovati „žoke“ že naučila vnukinjo Sonjo Kavalari. „Žoke“ Anica izdeluje le za domače potrebe, prodaja pa jih ne. Za originalnost in dovršenost izdelkov pa je leta 1989 na razstavi domače in umetne obrti v Slovenj Gradcu prejela naziv „mojster domače obrti“. Letos pa je Anica sodelovala na natečaju za turistični spominek Slovenije. Kar malo presenečena je bila, ko je zvedela, da je med številnimi poslanimi izdelki iz vse Slovenije, dobila tretjo nagrado za komplet rateških copatov. Njihova kvaliteta, je menila žirija, je v preprosti izvedbi in pristnih gradivih, svojo sporočilnost pa gradijo na izročilu (slovenski kulturni dediščini) in so prilagojeni potrebam sodobnega človeka. Povejmo še to, da žirija prve nagrade ni pode-

lila, ker noben izdelek ni v celoti ustrezal. O „žokih“ pa je Anica Kopavnik povedala:

Pri „žokih“ se uporablja le svinjsko usnje in domač lanen sukanec. Včasih smo vse delali doma in za materiale ni bilo težko, danes pa se moraš kar pošteno potruditi, da kje kaj dobiš, kajti „žoki“ so pravi le tedaj, če so taki, kot so bili nekoč. Za izdelavo rateških copatov se uporablja domača ovčja volna, domač sukanec iz lanu in svinjska koža. Copat se najprej splete v obliki nogavice do višine od 5 do 10 cm, odvisno od velikosti. Nato se ta nogavica natakne na čevljarstvo kopito in se obšije z usnjem in domačim sukanecem. Če slučajno ni svinjske kože, pa lahko uporabljamo tudi skaj ali podobne materiale. Svinjina se mora pred obdelavo nekaj dni namakati v vodi, da postane mehkejša. Da pa „žok“ lepo izgleda, mora biti nekaj dni na čevljarstvu kopitu, potem pa ga snamemo in tako je gotov in uporaben. Pri izdelavi pa se uporabljajo kleščice, kladivo, šilo, škarje in šivanka.“

Lojze Kerštan

Anica Kopavnik z malimi in velikimi „žoki“

KULTURNI KOTIČEK

Pomagajmo KUMST!

V javnosti skorajda neopazno, toda vztrajno se mladinci kulturne iniciative KUMST v Žitari vasi prizadevajo, da bi čim prej obnovili stari žitarski kulturni dom. Obnovitvena dela opravljajo že nekaj let s prostovoljnimi delovnimi akcijami. Če se tega ne bi lotili, bi dom že gotovo dokončno propadel. O predlogih, da bi dom prodali, do tistega, da ga je treba obnoviti, je razprava tekla kar precej časa. Toda, ali bo obnova uspela, v to je bilo in je morda pri nekaterih še vedno veliko dvomov. Izjema so bili slovensko in nemško govoreči mladinci iz Žitare vasi in bližnje okolice, ki so se povezali v kulturno iniciativo KUMST.

Mladina se je zavedala, da bi imel razpad ali prodaja doma predvsem negativne posledice: počasi bi pozabili na nekdanjo pomembno vlogo kulturnega ustvarjanja v domu, pozabili bi na pomemben del krajevne žitarske zgodovine, izgubili pa bi tudi osnovni prostor za kulturno delo. KUMST se navezuje na tradicijo, ki je povezana s kulturnim domom, in želi, da bi obnovljeni prostori v domu pomagali „boljšati kulturne in socialne pomanjkljivosti“ na vasi in v okolici.

Sicer je res, da je dandanes mogoče v večji meri koristiti tudi javne občinske in deželne prostore (npr. ljudsko šolo) in da je v bližini kulturni dom v Sentprimozu, toda identifikacija vaščanov s svojimi neposrednimi kulturnimi simboli je močnejša kot s tistimi, ki sicer tudi vplivajo na vaško življenje, vendar za vaščane niso enakega pomena kot tisti, ki so jih sami ustvarili. Tega pa ne gre podcenjevati.

Včasih slišimo pripombe, da take iniciative niso resne, da se izjalovijo kot muhe enodnevnice. Toda taka „neresnost“ je način izražanja frustracij, ki navadno nastane tedaj, če pobudniki in aktivisti ne dobijo zadostne podpore. To pa v žitarskem primeru pomeni, da je treba mladim navdušencem pomagati s finančnimi podporami. Če že delo opravljajo brezplačno, bi vendarle morali vsi skrbeti za to, da bi bila zagotovljena vsaj materialna osnova za prenovo doma. Tako pa npr. prav v narodnostnem sosvetu pri Uradu zveznega kanclerja nekateri slovenski zastopniki nimajo kdovekoliko uvidevnosti za finančne potrebe KUMST. Pa čeprav so jih sicer polna usta, kako pomembna je kultura za Slovence. Odnos do kulture pa se meri po konkretnih dejanjih.

Pri tem pa velja samo eno: čim prej bodo zagotovljene potrebne subvencije, da se bodo obnovitvena dela lahko končala, tem prej bo dom znova zaživel in KUMST bo lahko začel izvajati program, ki se je v zadnjih letih že precej izoblikoval, ponazarja pa ga tudi samo ime iniciative: večjezičnost, interkulturalnost, odprtost in strpnost. Inicijativna skupina je dvojezična, pri letošnji delovni akciji pa spet opazamo, kako ob delu lahko poteka večjezičnost – mladinci iz več evropskih dežel, povezani v SCI (Service civil international) pomagajo pri obnovi doma v duhu njihovega gesla „Delo za mir“. Ni to nekaj, česar bi si morali vsi želeči?!

Janko Malle

Razstava slik „Vrata '93“

V razstavnem salonu Dolik na Jesenicah so v petek, 23. julija odprli razstavo 14. planinske slikarske kolonije „Vrata '93“. Razstava bo na ogled do 11. avgusta, nato pa bo prenesena v razstavnici prostor Triglavske muzejske zbirke v Mojstrani, kjer jo bodo odprli 21. avgusta. Razstavljajo Janez Ambrožič, Vinko Bogataj, Mojca Kovač, Rudi Reichman, Draga Soklič in veteran planinskega slikarstva France Kreuzer iz Dolika Jesenice,

Emilija Erbežnik in Janez Ošaben iz Ljubljane, Senad Čerkez iz Sarajeva, Leon Koporc iz Ljubljane, Helca Krasnik iz Trbovelj, Darinka Pavletič iz Celja, Marjan Miklavc iz Sežane, Niko Ribič iz Maribora, Marija Strnad iz Postojne in Lojze Štirn iz Kranja. Letošnja že štirinajsta planinska slikarska kolonija „Vrata '93“, v organizaciji Planinskega društva Dovje-Mojstrana, je bila posvečena 100-letnici Slovenskega planinskega društva.

Lojze Kerštan

V Žitari vasi je spet živahno

Pretekli teden se je v Žitari vasi že četrtrič začela poletna delovna akcija za izgradnjo kulturnega doma KUMST. Spet se je zbrala mladina iz različnih dežel sveta v organizaciji SCI (Servis civil international), da bi pomagala pri renoviranju starega poslopja. Letos se akcije udeležuje osem mladincev iz Romunije, Nizo-

spreminjajo v doživetje. To pa ne samo za mladince na delovni akciji, ki prav zaradi tega prihajajo na taka mladinska srečanja, temveč tudi za domačo mladino, ki ob delu in pogovorih spoznava nove kulture in jezike.

V prostem času pa udeleženci delovne akcije obiskujejo kraje po južni Koroški in se

KUMST pa ne namerava postati navadno kulturno društvo, njegov namen se ni ukvarjati le z zborovskim petjem in folkloro, temveč bo ponudil streho predvsem mladini in eksperimentalni in alternativni umetnosti. Prav tako načrtujejo sodelovanje z mednarodnimi združenji kot so npr. Amnesty international, Greenpeace, World Wildlife Fund, itd.... Načrtujejo celo vrsto prireditev, ki vključujejo obe narodnostni skupnosti na Koroškem, vabljeni pa bodo tudi skupine iz Slovenije, Italije in Avstrije, s katerimi želijo imeti tudi stalne stike. Eno glavnih težišč pa bo delo z mladino, kateri bodo omogočali smiselno preživljanje prostega časa z mladinsko kavarno, v kateri naj bi nastajali različni mladinski projekti, ali s knjižnico, ki bi mladince spodbujala k branju.

Ko vidimo, s kako zavzetostjo delajo pri obnovi hiše, ki je že pred 40 leti slovenskemu kulturnemu društvu omogočala dejavnost, bodo zagotovo uspeli.

S.S.

zemske, Amerike, Madžarske in Španije, skupaj z domačini pa bodo skušali poleti dokončati večji del dela. Nekaj mladincev je letos v Žitari vasi že četrtrič, ker jim pomen te delovne akcije posebno ugaja in tudi Koroška jim je zelo všeč. Pravijo, da je le redkokje mogoče doživeti tako prisrčnost in gostoljubnost.

Večina težjih del je že opravljena, ta čas pa delajo na notranji električni instalaciji, nekateri pa lakirajo okna in vrata. Mladi pa ne prispevajo samo svojega dela, temveč s svojo različnostjo jezikov dežel, iz katerih prihajajo, preprosto in včasih mučno delo

seznanjajo z manjšinsko problematiko. Ob pogovorih o manjšinski situaciji marsikdo iz skupine prvič začne resno razmišljati o tej problematiki. Poleg tega pa domačini skrbijo za njihovo prijetno bivanje v Žitari vasi, zaradi česar se dobro počutijo, to pa vpliva tudi na delovno moralo. Vsi že težko čakajo, da bodo gradbena dela končana in da se bo v hiši razvilo prijetno vzdušje za kulturno delo in umetniško ustvarjanje. Potreba po takem skupnem kulturnem hramu obstaja že dolgo. Še zlasti pa je pomembno, da nastaja prav v okraju Velikovec, kjer se v marsičem kaže nerazvitost.

V soboto, 31. julija so se iz kolonije v Poreču, ki jo je organizirala Zveza slovenskih žena, vrnili naši otroci. Spremljali so jih vzgojiteljica Majda Kernjak, Nadja Kovačič, Kristijan Filipič in Martin Moschitz. O tem, kako so se počutili in kaj so počeli, preberite spodnji pismi.

V Poreču je bilo lepo

Letos je bilo 29 otrok iz Koroške v Poreču. Tam smo bivali 11 dni. Vsak dan smo hodili na plažo in se kopali. Če pa ni bilo lepo, smo se kaj igrali ali šli v mesto. Skupaj z nami pa je bilo še 150 otrok iz Maribora. Skoraj vsak večer smo imeli kakšno prireditev. Večkrat smo šli tudi v disko. Otroci so tekmovali tudi za „mis“ in „mistra“ Poreča. Zelo smo bili ponosni, da smo osvojili tri prva in dve drugi mesti. Tudi pri modni reviji smo skupina koroških Slovencev zmagali. Peljali smo se tudi z ladjo na Crveni otok in se tam ves dan kopali. Bilo je res veliko programa. Nastalo je mnogo novih prijateljstev med koroškimi Slovenci in Mariborčani. Lahko rečem, da je bilo to letovanje res pestro in lepo.

Nadja Kovačič

Dekleta so ustvarjala na Rebrci

Mladinski center, ki ga vodi kapelski župnik Poldej Zunder, in Krščanska kulturna zveza sta na Rebrci letos prvič izvedla ustvarjalni teden za dekleta. Z devetimi udeleženkami so ustvarjali Breda in Tine Varl (recital) Minka Veselič (ples), Nežika Novak (keramika), Edi Oraže (glasba) in Hermi Pavlič (glinene vaze). Prejšnji petek, 23. julija, so dekleta na zaključni prireditvi predstavila svojo ustvarjalnost in pridobljeno znanje. Teden je lepo uspel in, kakor je dejal Poldej Zunder, bodo v rebrškem centru s to obliko ustvarjalnih pobud nadaljevali.

Poreč

V Poreču smo bili 11 dni. Razen plavanja smo se tudi zabavali v disko in pri večernih prireditvah. Bili smo tudi na izletih, kot na primer v mestu Poreč in na Crvenem otoku.

Najbolj pa so nas zanimali sladki fantje iz Maribora. Nam vsem je ugajalo in zdaj že pišemo dolga pisma novim prijateljem iz Maribora.

Andrina in Maja

Dobrodelni koncert Novega glasbenega foruma Vetrinj

V četrtek, 29. julija, je Novi glasbeni forum Vetrinj organiziral benefični koncert, izkupiček pa je namenil bosanskim beguncem na Koroškem. S tem denarjem bo 300 beguncem omogočil dan zunaj izolacije in jih popeljal na Ojstrovico.

S koncertom so glasbeniki Vetrinja vsaj nekoliko prispevali za ljudi, ki so v stiski. Pomagali so jim z glasbenim nastopom, saj prav glasba povezuje preko meja.

Nastopili so ruski pianist Vasilij Lobanov, Wolfgang Sengstschmid, najboljši avstrijski violinist mlajše generacije, slovenski čelist Miloš Mlejnik, ki je prvi čelist Slovenske filharmonije, in koroški pianist prof. Erwin Kropfisch. Ista skupina glasbenikov je sodelovala tudi pri dobrodelnem koncertu pretekli torek v Domžalah.

Oba koncerta sta lepo uspela, beguncem pa sta omogočila vsaj en svetel trenutek v njihovi trpki vsakdanjosti.

Vrhunska čelista Miroš Mlejnik in Erwin Kropfisch

Košarjeva gorica je bila spet polna

Nebo je bilo „Vaščanom“ naklonjeno. Napoved večernih neviht se ni uresničila, je pa pritegnila marsikateri pogled proti nebu. Šele pozno ponoči je blagodejen dež nekoliko osvežil vroč sobotni dan. Takoj po dvajseti uri so se proti Košarjevi gorici na Gori med Bilčovsom in Sentiljem vile kolone obiskovalcev. Kako tudi ne; vabili so Vaščani na svoj peti koncert na dvorišču Valentiničeve-Košarjeve domačije. Številne klopi so bile kmalu zasedene, obiskovalcev je bilo preko štiristo, nekateri so posedli tudi po strmeh stopnišču cerkve sv. Lucije. Nekoliko nemiren zrak je včasih med obiskovalce zanesel vonj po hlevskem gnoju, tistem mastnem in hranljivem, ki kmetu zagotavlja obilen sad.

dve Kovačičevi priredbi zabavnih Šiferjevih popevk, in sicer Uspavanko za Evo in Pozdravi doma svojo ženo. Ob teh pesmih so jih s kitaro in tamburicami spremljali Hanzi Andreasch, Anja Šlemic in Vera in Nataša Kunčič, za orglami je bil Marko Kovačič, za klavirjem pa vodja Joško Kovačič. Nastop „Vaščanov“ je spet od-

Vesel gorenjski ples z mnogo vriskanja

Med obiskovalci je bilo videti znane obraze iz vseh treh koroških dolin, od blizu in daleč, pa tudi tiste, ki jih na siceršnjih prireditvah le redko vidimo. Je to navezanost na staro, že skoraj pozabljeno ljudsko pesem, je to nostalgija po otroških letih, vračanje v zibel, zavestno ali podzavestno iskanje korenin ali pa le močna navezanost na „Vaščane“? Verjetno vse hkrati.

Vokalna skupina Vaščani pojo je imela pri izbiri gostujočih srečno roko. Večer je bil kulturno pester, slikovit, programsko širok in pa predvsem umetniško kvaliteten. Začeli so ga, kot se spodobi, „Vaščani“, ob svoji petletnici s pripetimi nageljni, s starimi ljudskimi pesmimi Liepa trata zalana, V strgani bajti smo bili doma in Štajriš bom rajou iz Holbič, Črgovič in z Moščenice. Pri slednji so vstopili tudi gostujoči folkloristi z Jesenic in štajriš tudi zarajali.

Vodja „Vaščanov“ Joško Kovačič je s svojim skoraj gledališkim nastopom v rimah v obeh jezikih uvedel ta domač večer in potem je teklo pot kot po maslu. Folklorna skupina „Triglav“ z Jesenic je v svojem prvem delu zaplesala še vesele gorenjske ples z mnogo jukanja in požela buren aplavz.

Veliko radovednost je zbuja vokalni kvintet „Fünf Gaitaler“, saj je bil večini poslušalcev nepoznan. Pet postavnih mož v najboljših letih se je nekako skromno postavilo na pod, potem pa smo imeli kaj slišati. Po nemški Ins Gaital aufe so brezhibno zapeli težko slovensko Domovina, mili kraj in na mah osvojili srca poslušalcev. Za začetek so vtis utrdili še z dinamično angleško Vive l'amour. Jasnost tona, brezhibna dikcija, solistični, a hkrati ne izstopajoči glasovi, lična tenorja, zametni bas in polneča vmesna glasova so se zlivali v čudovito harmonijo. Peli so z lahkoto, s predanostjo besedilo in glasbi. Nastopili so še dvakrat, vsakokrat pa je bila vmes tudi slovenska pesem. Čeprav trije od njih ne obvladajo slovenščine, je bil jezik lep in pravilen, kar se pri neslovenskih skupinah zgodi le redko. Vodja „petih Ziljanov“ Franz Mörtl je za zaključek še spregovoril v izborni slovenski ziljščini, da je „zažaburelo“ po gorici.

V nadaljevanju so se „Vaščani“ nekoliko oddaljili od tradicionalnega staroljudskega programa, hudomušno so zapeli Diplomatenjagd, dve občuteni dalmatinski in starogradsko pesem, za konec pa še

likoval zanje že kar značilen zvok, nežen piano, nekoliko šibak forte, izvrstna dinamika in razgibana izvedba.

Jeseničani so zaplesali še nežne belokranjske, umirjene ljubljanske, za konec pa še stanovske šušarske ples in ob tem presenetili tudi s pestrostjo in raznolikostjo narodnih noš.

Domač večer pa še dolgo ni bil pri kraju. Ob jedi in pijači so ga skupaj nadaljevali nastopajoči in obiskovalci. Večini se ni prav nič mudilo domov, treba se je bilo počasi ohladiti od zagretega navdušenja, pokramljati, stisniti roko prijatelju, znanцу...

Jože Rovšek

Izšla revija 'Die Brücke'

Pretekli teden je z zamudo (zaradi obolelosti urednika Gayerja) izšla letošnja prva izdaja kulturne revije 'Die Brücke'. Nekateri so jo gotovo že nestrpnost čakali, saj je vredna vse pozornosti. Kot vedno tudi tokrat vsebuje vrsto zanimivih člankov, ki omogočajo vpogled v trenutno koroško kulturno sceno. Med drugimi prispevki Neva Skapin Šlibar, ki je lektorica in asistentka na ljubljanski fakulteti in pravkar objavlja dela o sodobni nemški literaturi, piše o gledališkem ustvarjanju v Sloveniji. Pri tem se posveča tudi Tartifu in Susn, ki smo ju videli v celovškem Felsentheateru. Christof Šubik piše o umetnosti instalacije Trauerarbeitsplätze, ki sta jo instalirala Helmut Richard Stockhammer in Ilse Stockhammer-Wagner v stari čevljarski tovarni Neuner. Prav tako je objavljen projekt novega deželnege muzeja, ki bo nastal v Šentrupertu v Celovcu, in še mnogo zanimivega branja.

Fünf Gaitaler (Pet Ziljanov) so bili prava glasbena poslastica

Jezik je duša

JANKO MESSNER

Ne jahajmo hudega duha in zadržujmo vetrove!

Adrian Kert v (sicer pametnem, jezikovno še kar ustreznem) Komentarju Našega tednika (16. julija): „...skušajo držati pokonci legendarni duh SAK...“ Mladi novinar še ne razlikuje „neživega“ duha od „živega“ duha. Neživega imenujejo Nemci Duft, Geruch (slov. vonj, duh), živega pa Geist (slov. duh, duša, razum, duhovitost, pa tudi strah in prikazen). Naj mu pomagam in nadomestim, kar je zamudil njegov gimnazijski učitelj, po vsej podobi sam grešnik z o p e r d u h a slovenščine: kadar kdo diši po žganju, pravimo, da i m a d u h p o ž g a n j u (tožilnik!). Prešeren pa pravi v pesmi: Noč temna tare duha (tudi tožilnik!)... Včasih ima kaka j e d z o p r n d u h, tudi mleko i m a v č a s i h d u h, posebno pa mēso, če ga ne hranimo na hladnem, medtem ko pravimo, da enoličnost u b i j a d u h a (den Geist) in narava marsikakemu literarnemu petelinu n i d a l a u m e t n i š k e g a d u h a. Spreten učitelj zna v dijakih z b u d i t i zdravega tekmovalnega d u h a. V Svetem Pismu pa je zapisano: Ali moremo odreči krstno vodo tem, ki so prejeli Svetega Duha, ne pa Sveti Duh, zato tudi ne smejo držati pokonci legendarni duh SAK, ampak l e g e n d a r n e g a d u h a. Tako torej pozor pri tožilniku (četrtm sklonu)! „Der Geist“ se vede ravno tako kakor vsako drugo moško bitje: srečal sem učitelja, fanta, našel sem črva, metulja in hrošča, vendar: našel sem nož, sveder, stroj, hrast, dob, klobuk...

A Janko Kulmesch se v isti številki NT grdo „zadržuje“, namesto da bi se lepo v e d e l: „Za pravice manjšin je nadvse pomembno zadržanje Slovenije tudi v mednarodnih forumih...“ Ta gospod urednik se očitno preveč zadržuje pri Costu Mohorjevi nasproti (ali nasproti Mohorjevo), lahko tudi zadržuje tudi koga na pločniku pred Mohorjevo, zavoljo mene tudi lahko zadržuje vetrove, samo Sloveniji naj prizanaša s svojimi navodili, kako in kje naj se zadržuje! Naj gospod Kuj raje končno seže po slovenskih knjigah, če že dela takšen tamtam za plehki slovenski nacionalizem na Koroškem. Mar bi namesto tega smešnega in priskutnega parlamentiranja po Našem tedniku (ki ni naš), poskrbel za dvojezične krajevne napise na vseh hišah „zavednih“ koroških Slovencev, najprej kajpada nad vhodi v domove njihovih „narodnih“ funkcionarjev in „predstavnikov“ – dolgočasnih čevkavih komolčarjev za „neposredno politično zastopstvo na deželni in zvezni ravni“!

Datum	Kraj	PRIREDITVE	Prireditelj
Petek, 6. 8. 20.30	v kulturnem domu v Šentprimožu	Koroški večer nast.: MoPZ SPD „Trta“ iz Žitare vasi, MePZ „Danica“ iz Šentprimoža, Folklorna skupina SPD „Trta“ iz Žitare vasi	SPD „Danica“
Nedelja, 8. 8. 9.30	v farni dvorani na Radišah	Farni praznik – župnik Ludvik Jank obhaja 90-letnico	farni svet
Nedelja, 8. 8. 9.30	v Kazazah	Farni praznik	farni svet
Nedelja, 8. 8.		Pohod na Jepo v spomin na Jozija Miklavčiča Ob 10. uri srečanje na vrhu, ob 15. uri sv. maša na Bleščeči	Kulturno društvo „Peter Markovič“ v Rožeku
Pon., 9. 8. – Pet., 13. 8.	Katoliški dom prosveta v Tinjah	Ruščina za začetnike vodi: mag. Esther Pöhl	Dom v Tinjah
Sobota 14. 8. 19.00	pri gostilni Loser v Šmihelu	Koncert na trgu	Občina Bistrica pri Pilberku
Nedelja, 15. 8. 6.00	pred kulturnim domom na Radišah	Društveni izlet Iz Koroške v Slovenijo in Furlanijo-Julijsko krajino	SPD „Radiše“
So., 28. 8. – Ne., 29. 8.	Katoliški dom prosvete v Tinjah	Zdravstvena masaža vodi: mag. dr. Christian Kobau	Dom v Tinjah
Po., 30. 8. – To., 7. 9.	Katoliški dom prosvete v Tinjah	Izobraževalno potovanje v Burgundijo; vodi: dr. Grete Schmidt	Dom v Tinjah
7. 9.			
Ne., 19. 9. – So., 25. 9.	Katoliški dom prosvete v Tinjah	Izobraževalno potovanje na Sicilijo vodi: dvorni svetnik dr. Johann Sturm	Dom v Tinjah

RAZSTAVE

CELOVEC

– **Mohorjeva knjigarna** – Sosed v stiski – Behzad Hadžiahmetović, Dževad Eškić in Zlatko Gorčkić odprtje v petek, 30. 7., 19.00 (do 1. 9.)

TINJE

– **Dom v Tinjah** – razstava del Stanka Sadjaka.

VRBA

– **Casino Hotel Mösslacher** – Max Gangl – Skulpturen im Freiraum (do 31. 9.)

SEMISLAVČE

– **Galerija Rožek-Šikoronja** – razstava del Janeza Bernika (do 29. 8.)

LIBUČE

– **Galerija Falke-Kuhn** – razstava grafik Janeza Bernika

RADIO KOROŠKA

SLOVENSKE ODDAJE

18.10–19.00

Sreda, 4. 8. Glasbena sredo.
Večerna 21.05 – 22.00 Glasbeni festival v Kopru: Pesmi morja in sonca 1993

Četrtek, 5. 8. Rož – Podjuna – Zilja.

Petek, 6. 8. 100-letnica rojstva Prežihovega Voranca

Sobota, 7. 8. Od pesmi do pesmi – od srca do srca

Nedelja, 8. 8.
6.30–7.00 Dobro jutro na Koroškem – duhovna misel (pater Roman Tkauč)
18.10–19.00 Za vesel konec tedna.

Ponedeljek, 9. 8. Učiti se jezika v okolici, kjer jezik govorijo – jezikovne počitnice v Novem mestu

Torek, 10. 8. Partnerski magazin

OBZORNIK

Menjava rubljev v škodo Jelcinu

MOSKVA. Nenadoma objavljena in slabo pripravljena menjava ruskih rubljev je povzročila predsedniku Borisu Jelcinu samo politično škodo. Potem ko je ruska banka objavila menjavo starih bankovcev za nove in postavila rok do 7. avgusta, je po vsej državi zavladala prava panika. Državljanji so se množično zbirali pred zaprtimi bankami, njihovi uslužbenci pa niso imeli niti pravih navodil niti novega denarja. Zato se je moral Jelcin predčasno vrniti z letnega oddiha. Rok menjave je podaljšal do konca avgusta, višina menjave pa je 100.000 rubljev (100 dolarjev). Intervencija pa je prišla že nekoliko prepozno. Opozicijski voditelj, predsednik ruskega parlamenta Hasbulatov, je kaos izkoristil za obtožbe proti

Jelcinu. Pridružile so se mu tudi nekdanje republike SZ, povezane v Skupnost neodvisnih držav. Ker denar tiskajo samo v Moskvi, pa še tam ga imajo premalo, so državam ostali kupi ničvrednega denarja. Zaradi tega so se Azerbajdžan, Turkmenistan in Gruzija že odločili, da bodo uvedli lastno valuto. To pa bodo verjetno storile tudi druge države in tako bo razpadel monetarni sistem skupnosti.

Po besedah predsednika ruske centralne banke Viktorja Garačenka je umik starih rubljev nujen, ker so ogromne količine denarja pritekale v Rusijo iz ostalih držav SND, to pa je v veliki meri prispevalo k inflaciji, ki je v Rusiji letno kar 750-odstotna.

Vojvodinski kmetje so se uprli

NOVISAD. Kmetje v Vojvodini, največji in najbogatejši jugoslovanski žitnici, so žito poželi in ga namesto na odkupne postaje odpeljali v svoja skladišča. Že dalj časa so nezadovoljni z odkupno ceno, ki pa je povrh še zelo negotova zaradi 20-odstotne dnevne inflacije v Srbiji. Prejšnji ponedeljek pa so izvedli protestno demonstracijo, in sicer so s traktorji zaprli vse cestne povezave po Vojvodini. Med drugimi transparenti na traktorjih je bil tudi tale: „Ni nafte, ni poštenega plačevanja, torej tudi kruha ne bo!“ Ob težavnem določanju cene so zahtevali 25 pfenigov za kilogram v dinarski pro-

tivrednosti, in to na dan izplačila, vendar ne po uradnem bančnem, ampak po tečaju na črni borzi.

Vlada ZR Jugoslavije je pred nedavnim že četrtri letos devalvirala dinar, tokrat za nekaj preko 80 odstotkov. Z ozirom na dnevno inflacijo okrog 20 odstotkov pa menjavo določa samo črni denarni trg. Cene v trgovinah zvišujejo dvakrat na dan, povprečen zaslužek se giblje med 15 in 20 markami, s čemer je bilo v juliju mogoče kupiti 2 kg mesa, v jeseni pa napovedujejo doseg socialnega dna, ko bo mesečni zaslužek le še v višini 5 DEM.

Italija v vrtincu nasilja

RIM, MILAN. Po spomladanski bombni eksploziji v rezidenčni četrti Parioli v Rimu, po strahotnem pokolu v Firencah pred dvema mesecema in nekaj vmesnih atentatih so prejšnji torek skoraj sočasno v Milanu in Rimu odjeknile tri eksplozije. Storilci so tudi tokrat izbrali preizkušeno metodo, ukradene avtomobile, napolnjene z razstrelivom in postavljene v bližino pomembnih objektov, da je učinek eksplozije čim večji in odmevnejši.

V Milanu so avto-bombo postavili v bližino občinske galerije moderne umetnosti, eksplozija pa je ubila trj gasilce, stražarja in maroškega državljanca, deset ljudi pa je ranila.

Slabo uro zatem, nekaj minut po polnoči pa je prvič eksplodiralo v Rimu, nedaleč od bazilike na Trgu S. Giovanni,

štiri minute pozneje pa še v ulici St. Teodoro pred starodavno cerkvijo S. Giorgio al Velabro. Smrtnih žrtev pri rimskih eksplozijah sicer ni bilo, bilo pa je mnogo ranjenih, na zgodovinskih objektih pa je nastala ogromna materialna škoda.

Italijanski predsednik Scalfaro, predsednik senata Spadolini, predsednik poslanske zbornice Napolitano in premier Ciampi so izdali skupno sporočilo, v katerem pravijo, da Italija ne bo klonila pred ustrahovanjem in da bo nadalje izvajala proces politične preobrazbe, kar daje slutiti sum na bivše korumpirane politične in gospodarske kroge, ki jim sedanja preobrazba ni po volji. Ob tem pa je gotovo, da svojega dela ni zadovoljivo opravljala obveščevalna služba, zaradi česar je moral odstopiti njen vodja Angelo Finocchiaro. **Jože Rovšek**

Avstrijska gospodarska zbornica išče

tajnika/tajnico

za gospodarsko predstavništvo v Ljubljani pogoji:

- matura
- zelo dobro znanje slovenščine
- sposobnosti: prevajanje tekstov slovenščina/nemščina in nemščina/slovenščina
- starost do 35 let
- avstrijsko državljanstvo
- odsluženi vojaški rok

Vloge telefonsko: Avstrijsko gospodarsko predstavništvo v Ljubljani, tel.: 03/061/152-244 (g. Gradt)

SLOVENSKI Nadstrankarski VESTNIK časopis koroških Slovencev

Uredništvo/Redaktion: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, Telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefax 0463/51430071.

Usmerjenost lista/Blattlinie: seštevek mnenj izdajatelja in urednikov s posebnim poudarkom na narodnopolitičnem interesu.

Urednika/Redakteure: Jože Rovšek, Sonja Wakounig.

Izdajatelj in založnik/Herausgeber und Verleger: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, telefon 0463/514300, telefax 0463/51430071.

Tisk/Druck: Založniška in tiskarska družba z o.j. Drava, Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/505566, telefax 0463/51430071.

Oglaš/Anzeigen: Tarviser Straže 16, 9020 Celovec/Klagenfurt, Avstrija, telefon 0463/514300-30, 33 in 40, telefax 0463/51430071.

Zastopstvo za Slovenijo: ADIT-DZS, Glonarjeva 8, 61000 Ljubljana, Slovenija, telefon 061/329761, telefax 061/311123.

Letna naročnina: za Avstrijo 370 šil. (za upokojence 280 šil.); za Slovenijo 1500 SIT.

TRIBUNA BRALCEV

Spoštovani g. Habernik!

Predstava, ki jo imate o Klubu slovenskih študentk in študentov na Dunaju, žal – ali pa hvala Bogu! – ni povsem realistična. Dovolite, da Vam razjasnim nekaj nespornostov.

Tudi jaz ne občutim angažmaja za „našo stvar“ kot priloženo dolžnost, saj je dolžnost nekaj, česar ljudje običajno ne cenimo in se skušamo čimprej znebiti; zavzemanje za slovensko stvar bi raje označil kot sredstvo za uresničitev samega sebe; saj je pot, ki si jo sam prostovoljno, z veseljem in samozavestno izbiram.

Načelo nadstrankarstva ne pomeni nič drugega kot to, da KSŠSD pri svojem delovanju ni vezan enostransko na katerokoli politično stranko, temveč podpira edinole tiste politične strukture, ki po njegovi oceni najbolj uresničujejo klubski program, se pravi namen društva, kot je zapisan v členu 2 klubskih pravil:

“(1) Namen društva, katerega dejavnost ni usmerjena na dobiček, je, da združuje vse slovenske ali za slovenski jezik, kulturo, zgodovino ali življenjski način na specifičen način zainteresirane študente in druge člane društva na Dunaju, da podpira njihova izobraževalna prizadevanja ter da jim omogoča uporabo slovenskega jezika in pristop do slovenskih kulturnih dobrin.

(2) Namen društva je nadalje, da neguje kulturno tradicijo tistih pesnikov in mislecev slovenskega jezikovnega prostora, ki so tudi v najbolj neugodnih socialnih in ekonomskih razmerah trdovratno verovali v bodočnost slovenskega jezika in kulture in ki so bili prepričani, da s svojim ustvarjanjem duhovno bogatijo slovensko ljudstvo ter da podpirajo obstoj in razcvet slovenskega naroda.

(3) Po svojem namenu ohranja in varuje društvo slovensko narodno skupnost na Koroškem in Štajerskem, njeno posebno narodnost ter njene lastnosti in pravice.

(4) Društvo ima trdno voljo, da uresniči enakopravnost slovenskega deželnoobčajnega jezika in slovenskega naroda v smislu členu XIX državne

temeljnega zakona o splošnih pravicah državljanov, drži 142/1867, v šoli, uradu ter javnem življenju. Na ta način se implicite tudi zavzema za izpolnitev pravic slovenske manjšine na Koroškem in Štajerskem, kot so predvidene v sedmem členu Dunajske državne pogodbe, zvlz 152/1955, ter v členih 62 do 69 Državne pogodbe iz Saint-Germain-en-Layea, drži 303/1920.

(5) Društvo si prizadeva, da z informacijami senzibilizira avstrijsko javnost za želje slovenske narodne skupnosti, da na ta način pospešuje razumevanje za specifične probleme narodnih skupnosti in tako podpira obstoj in mnogovrstnost avstrijske konsenzualne nacije.

(6) Društvo goji prijateljstvo med narodi in solidarnost z vsemi ljudmi, posebno še z etničnimi manjšinami in v družbi zastopanimi skupinami. Zavzema se za vrednote družbe, ki jo navdihujejo demokratična miselnost, človekoljubnost in socialna pravičnost; te vrednote so bistveni sestavni deli društvene identitete. Društvo je zavezano antifashiistični tradiciji in odklanja totalitarne ideologije.“

Gospoda Janka Messnerja je občni zbor KSŠSD dne 12. 12. 1992 imenoval za častnega predsednika, ker se je vse svoje življenje prav v smislu pravil „zgodno zavzemal za uresničitev tega „društvenega namena“. Na tem mestu naj omenim le njegov angažma za uresničitev pravice do slovenskega elementarnega pouka tudi zunaj avtohtonega naselitvenega območja slovenske narodnosti na Koroškem; v odločilnem trenutku je stal v ospredju, skupaj s snaho, prav on.

Očitek, da „predstavlja nadstrankarstvo v KSŠSD ugoden izgovor za lagodno brezdelje“, zato ni upravičen. Vabim Vas, da se udeležite letošnjega občnega zbora v mesecu decembru in se o tem sami prepričate. Vaša prisotnost nam bo v spodbudo, naš angažma pa Vam bo vračal elan za nadaljnje delo tako na gospodarskem, političnem kakor tudi na kulturnem področju.

S klubskim pozdravom,
Joza Picej

Messnerjev lingvopapizem

Janko Messner se je v Slovenskem vestniku 23. VI. in 28. VII. krepko obregnil ob moja dva komentarja v Nedelji 23. maja in 18. julija (Še zemlja ne pije... Nevmešavanje v lastne zadeve), češ da je jezik v njih „puhel“, „tujega izvora“, da se skrivam „za tančico posebne učenosti“, da je „mož po vsej podobi prezaposlen z ohranjanjem slovenskega življa v svetu“ itd.

Pa poglejmo, kaj ima mož očitati. Beseda „obeležje“, menda nedovoljena, je bila Messnerjevemu komentiranju

vredna 42 vrstic. Da bi bil pogledal v Slovar slovenskega knjižnega jezika (I, str. 183), bi bil tam našel šest (!) dovoljenih, v publicističnem jeziku običajnih primerov za obeležje v smislu moje uporabe besede (npr. „alpsko obeležje pokrajine“). Pa ni pogledal in se slepo obregnil.

V svojem komentarju 28. VII. je našel J. M. dolgo vrsto dozdevnih jezikovnih kozlov. Gremo po vrsti. „Ožigosati“ je povsem dovoljena slovenska beseda (glej SSKJ III, str. 500). Med drugimi primeri piše: „Vsi so ožigosali to njegovo dejanje...“ Nadalje ga moti „neka slovenska nacioanlna lastnost“. Tudi tej uporabi be-

sede „neki, neka, neko“ prisoja SSKJ (III, str. 39) z dvema primeroma jezikovno pravilnost. Normativni kvalifikator „neustaljenosti“, ki je besedi pripisan, namreč pomeni, da se beseda „kljub dosedanjim prepovedim dosti uporablja“. Fraza „vrat na nos“ je povsem slovenska (ekspresivna), kar dokazuje SSKJ III (str. 154), ko navaja primer „odločil se je (na) vrat na nos (nepričakovano...)“. Edino besede „pasti v nemilost“ so zares pogovorne; vendar smemo vrsto primerov, ki jih J. M. navaja v zvezi z besedo pasti kot nedovoljene, spet sodeč po SSKJ III, str. 540 do 542, mirno uporabljati kot pravilne. In teh ni samo vsaj en ducat, ampak več ducatov. Med njimi seveda tudi nekaj pogovornih in zato v zbornem jeziku nedovoljenih. Končno motita kritika še dva stavka: „Tem bolj nerazumljiva je izjava predsednika Kučana...“ češ da je veznik „tem“ zmeraj povezan z besedico „čim“. Pomota, gospod M. V zgoraj navedenem stavku ne gre za veznik, marveč za prislov „tem“. Naj postrežem spet s primerom? „Nikogar ni doma? Tem bolje, bova imela vsaj mir.“ (SSKJ I, str. 169). Kaj še preostane? „Hvaležni bomo za tozadevno pojasnilo.“ Namesto predzadnje besede zaukaže komentator izraz „zadevno“. Naj pogleda v SSKJ V, str. 131. Poved „Sporočil mu je tozadevne podatke“ je navedena kot knjižna in povsem pravilna.

Mimogrede naj omenim, da beseda „novinar“, ki jo uporablja prestrogi J. M., ni slovenska, marveč hrvaška. V slovenščini se raje odločimo za časnika.

Očitno želi J. M. s svojima tu navedenima in skoraj docela neutemeljenima zapisoma po-

ravnati stare račune iz gimnazijskih let. Jezik mu je le konj(iček), ki ga zajaha z bridko, a že nekoliko krhko sabljico.

Naj v tej zvezi opozorim na dejstvo, da je jezik živ organizem, ki se spreminja na osnovi jezikovnih navad pišočih in govorečih ljudi. Koliko nemških fraz je zdavnaj dovoljenih, ki jih je strogo učiteljevo pero v mojih gimnazijskih letih rdeče načrtalo v šolskem zvezku.

Ko se komentator J. M. tako prevzvišeno spušča na pišoče koroške Slovence, naj mu ob tej priložnosti dokažem, kako izrazito slabo nemščino je prevajalec J. M. prodajal v svoji knjigi „Wildwüchslinge“ (1963; prevod Prežihovih „Samorastnikov“) kljub osemletni docela nemški gimnaziji.

Naj jih naštejemo samo nekaj: der Harz (pravilno: das Harz), die Felder wurden beholt (beseda neznan; očitno misli prevajalec: wurden aufgefördert, mit Bäumen bepflanzt), ...was dazu den letzten Stoß gegeben hat (pravilno: Anstoß), ... wegen ihrer Hoffahrt (pravilno: Hoffart), so daß (avstrijsko pravilno: so daß), verflucht auch ihr mich (pravilno: Ihr), ... hielten beim Hüterbub inne (pravilno: beim Hüterbuben), die Mutter mahlte jedem ein Kreuz auf die Stirn (pravilno: malte), Jahr für Jahr trankte Meta ihren Kindern Selbstvertrauen ein (flößte ihnen ein, gab ihnen, lehrte sie Selbstvertrauen). Da o napačno postavljenih ali nepostavljenih vejicah, o napačnem besednem zaporedju (številni slovenizmi) sploh ne govorim.

Kdor je piker in pikolovski, mora strogo jezikovno urejenost gojiti na lastni prevajalski mizi. Sicer nima moralne pravice, da bi se žaljivo spopadal z drugimi pisci.

Reginald Vospernik

Miha Antonič mlad 60 let

V ponedeljek, 2. avgusta, so v Rožanskem dvoru na Reki pri Šentjakobu na povabilo Zveze slovenskih zadrug z velikim slavljem praznovali 60-let-

nico predsednika Mihe Antoniča. Jubilej je obhajal v krogu prijateljev, uslužbencev, kolegov in prominenc iz političnega in kulturnega življenja. Med drugim so mu k temu velikemu osebnemu prazniku prišli čestitat predsednik trgovske zbornice Karl Kofler, predsednik

zveze Raiffeisen Herbert Bacher, predsednik Zveze slovenskih organizacij Marjan Sturm, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev Matjež Grilc in celovski župan Leopold Guggenberger. S petjem pa so jubilaru čestitali Smrtnikovi fantje.

Ob tem velikem jubileju želimo Mihi čestitati tudi iz naše uredništva. Naj ostane mladosten, poln energije in ustvarjalnega duha. Naj še dolgo ostane zdrav, da bo mogel izpolniti svoje načrte, ki si jih je zastavil tako v zasebnem življenju in delu kot tudi v Zvezi slovenskih zadrug. Naj ostane trdna korenina v spletu narodnostnega življenja, podpornik in pobudnik!

Mladina k besedi!

Kreativni dnevi za napredno mladino
Kraj: Bilčovs, pri Korenu
Čas: od 26. do 28. 8. 1993

Prijave oz. nadaljnje informacije: 0463/512528-28

**POLITIČNO
 UPRAVNA
 AKADEMIJA**

Vabilo

na ustanovni občni zbor društva „Kulturni dom Pliberk“, ki bo v ponedeljek, dne 2. avgusta 1993 ob 20. uri v sejni dvorani Posojilnice-Bank Pliberk.

Dnevni red:

- 1) Otvoritev in pozdrav
- 2) Izvolitev predsednika občnega zbora
- 3) Izvolitev zapisnikarja
- 4) Izvolitev overiteljev zapisnika
- 5) Čitanje in potrditev od varnostne direkcije odobrenih pravil
- 6) Volitev upravnega odbora
- 7) Volitev nadzornega odbora
- 8) Določitev višine pristopnine
- 9) Določitev članarine za redne in podporne člane
- 10) Razprava in sklepanje o smernicah in finančnem načrtu za prihodnja leta
- 11) Razno

Vse vabljeni prosimo, da se ustanovnega občnega zbora zanesljivo in točno udeležijo.

Za proponente

ek. sv. Fric Kumer 1.r.

Slovenski vestnik čestita!

gospodu **Nacu Ramušu** Strpne vasi pri Šmihelu za 40. rojstni dan;
 gospe in gospodu **Haberčevima** iz Mlinč za obletnico poroke;
 gospe **Ani Hribar** z Obirskega za god;
 gospodu **Otu Ogrisu** za 30. rojstni dan;
 gospodu **Naciju Pasterku** z Obirksega za god in 60. rojstni dan;
 gospodu **Poldeju Sadjaku** iz Vidre vasi za 30. rojstni dan;
 gospe **Mariji Zankl** ob Prešekem jezeru v Ziljski dolini za god in 85. rojstni dan;
 gospe **Ani Maloveršnik** iz Remšenika za 70-letnico;
 gospe **Ani Apounig** iz Podkrajca za god;
 gospe **Ani Sadjak** iz Šmiklavž pri Rudi za 70. rojstni dan;
 gospe **Mariji Eberndorfer** in **Marti Scheriu** iz Celovca za dvojni praznik;
 Društvo upokojencev Podjuna čestita **Ljudmili Sturm** in **Francu Rutarju** iz Dobre vasi, **Vladimir Rutarju** iz Žitare vasi, **Mariji Partej** iz Goselne vasi, **Suzani Sturm** iz Mokrij, **Barbari Knez** iz Mlinč in **Janezu Kuchlingu** iz Štriholč;
 gospodu **Marjanu Olipu** iz Sel za god in rojstni dan;
 gospe **Mariji Olip** iz Sel za osebni praznik;
 Društvo upokojencev Šentjakob čestita gospodu **Francu Keuschnigu** iz Šentpetra in gospe **Nani Brandner** iz Svaten ter podpornemu članu gospodu **Mihiju Antoniču**.

V dveh tekmah 8 golov

SAK je v 2. in 3. kolu koroškega nogometnega prvenstva pokazal, da je na poti v sam vrh lestvice, čeprav po mnenju trenerja Ramšaka še vedno manjkata – glede na kratko regeneracijsko dobo –

prava motivacija in dobra pripravljenost nekaterih igralcev.

Tako je SAK v petek premagal novince iz Borovljic s 6:0, v nedeljo pa vsekakor boljšega sotekmeca Breže z 2:0.

lahko uspejo. Od začetka je bila tekma zelo borbeno, igralci trenerja Jagodiča so na trdn način skušali preprečiti prodore SAK. Tudi slovenski atletiki so pokazali pravo borbenost in bili večkrat

precejšnje bolečine. V odmoru sem hotel že nehati, pa mi je Ramšak dal dve injekciji in je potem nekako šlo, vendar sem še kljub temu težko tekkel. Kljub temu sem vse poskušal in ko smo v 50. minuti izvedli kot, me je Tammegger porinil, da sem padel, a z nogo sem le še dosegel žogo in dal

Podliga vzhod

Šentvid – Bilčovs 1:0

Na tujem so igralci trenerja S. Hobla tesno podlegli Šentvidčanom. Pri-

ložnosti, da bi rezultat lahko izenačili, ni manjkalo.

1. razred D

Globasnica – Železna Kapla 1:0

V tej skupini se je močno okrepila Globasnica, ki si je za cilj zastavila vstop v podligo. Zato je pridobila nekdanjega kapetana SAK Miha Kreutzja, izvrstnega vratarja Ferdija Matavža iz

Slovenj Gradca, iz Pliberka se je vrnil Albin Dlopst, iz Sel pa Lukas Kordesch. V prvi prvenstveni tekmi so premagali Železno Kaplo z 1:0. Zmagoviti gol je dal Pasterk Pepi.

Žitara vas – Sele 3:6

Tudi Selani nameravajo igrati pomembnejšo vlogo kot v pretekli sezoni, saj so pridobili kar dva izkušena igralca. Igorja Maverja, ki je igral v Borovljah in tam večkrat dokazal, da je izvrsten napadalec. Veliko preseñenje pa je bilo, da se je v Sele vrnil Aleksander Čertov, ki je pred sedmimi leti odšel iz Sel k SAK

in letos vigredi penehal igrati, sedaj pa je spet obul nogometne čevlje za Selane. Da so Selani že dobro razpoloženi so pokazali na tekmi proti Žitari vasi, kjer so kar 6 krat zatresli nasprotnikovo mrežo. Gole za Sele sta dala Travnik in A. Oraže vsak po dva, zadel pa sta tudi oba nova igralca Maver in Čertov.

Šmarjeta – Dobrla vas 4:0

Dobrla vas, ki je v pretekli sezoni dolgo vodila na lestvici, nato pa je podlegla Rudi, je z Velikom, Kupivcem in Apejem izgubila tri izkušene igralce. Predsednik klu-

ba Franz Haschej je dejal, da bodo letos poskusili z mladimi, zato upa, da bodo ostali v I. razredu. Že kar v prvi tekmi se je pokazalo, da so precej oslabiljeni, saj so s 4:0 doživeli hud poraz.

Šmihel – Grebinj 1:2

Šmihelčani, ki so se okrepili predvsem z domačimi igralci in ki jih

trenira W. Krausler, so že kar v prvi tekmi doma podlegli Grebinju z 2:1.

SAK : ATUS Borovlje 6:0

Goli: Hober (2), Lippusch, Vrabac, Simon in Lojze Sadjak. Igralec dneva Manfred Hober

Po slabi predstavi v prvem kolu se je SAK krat pokazal v boljši luči. Že takoj ob začetku so njegovi igralci prevzeli pobudo in nadigrali povprečne Borovljčane. Namesto poškodovanega Wölbla je igral trener Ramšak, od začetka tekme pa je dobil svojo priložnost tudi mladi in nadarjeni igralec Simon Sadjak, ki je že kar pokazal, da je SAK od Globasnice prevzel perspektivnega nogometaša. Po tekmi nam je Simon Sadjak o svojih prvih vtisih dejal sledeče: „Zelo sem vesel, da sem danes igral že takoj od začetka in da sem svojo nalogo tako dobro opravil. Seveda sem bil sprva malo nervozen, ko pa sem videl, da me je moštvo sprejelo, sem se zelo dobro počutil. Posebno pa me še veseli, da mi je uspel lep gol, kar je zelo važno za mojo samozavest, četudi

Borovljčani danes niso bili najboljši.“

Vsekakor pa je bil glavni junak te tekme Manfred Hober, ki je že v 5. minuti prvič premagal nasprotnikovega vratarja. Njegovo mnenje o tekmi: „Najprej bi rad poudaril, da je bila ta tekma, ki jo je moštvo že nujno potrebovalo, še posebno glede na neuspehe prav v tekmah na domačem igrišču. Taka tekma motivira, da greš v dvoboje, da zopet pokažeš gledalcem nogomet, mene pa spominja na moje prve čase pri SAK, ko sem bil zelo hiter in sem igral tak nogomet, kakršnega navijači pričakujejo od mene. Seveda Borovljčani niso bili enakovredni nasprotnik, a kljub temu moramo biti zadovoljni. Moj prvi gol sem dal iz približno 30 metrov, potem ko sem pustil na mestu kar tri nasprotnikove igralce in žogo poslal v gol. Vsekakor pa sem zelo ponosen, da sem poleg svojih dveh s podajo omogočil še tri gole.“

Najboljši na igrišču Lojze Sadjak

uspešni tudi v dvobojih. Tokrat je od začetka igral tudi Marjan Šmid, s čimer je trener Ramšak spet pokazal, da besede o vključevanju mlajših igralcev v moštvo niso prazne, ampak da se tega koncepta tudi drži.

Najboljši igralec na igrišču pa je bil nedvomno kapetan SAK Lojze Sadjak ki je tako zadaj kot tudi spredaj izvrstno opravil svojo nalogo in to s poškodbo, kot je dejal po tekmi: „Že v peti minuti me je Udo Mallegg udaril v kolk in imel sem

gol. Ob koncu tekme pa je še Lippusch dal svoj gol in tako smo res zasluženo zmagali. Igralci Brež sploh ne bi prišli do možnosti za gol, če mi ne bi sami delali napake. Danes smo se res borili in zato tudi zmagali.“

Danes v Trnji vasi ob 17. uri pokalna tekma proti WAC. V nedeljo, 8. 8. 1993 v Trnji vasi proti Lienzu.

Simon Sadjak se je za začetek dobro odrezal

Breže : SAK 0:2

Gola: A. Sadjak in H. Lippusch

V vsekakor težji tekmi pokazali, da tudi proti slovenski nogometaši boljšemu nasprotniku

ZA NAŠE PLANINCE

Na Poludnik (2087)

Piše Lubo Urbajs

Južno nad Ukvam v Kanalski dolini se dviga 2087 metrov visok vrh Poludnik (tudi Poldanšnja špica), italijansko Jof di Miezegnot, ki spada tudi med vrhove „poti prijateljstva“. Ta vrh je tokrat cilj našega izleta. Nanj je možno priti iz Zajzere, doline južno od Ovčje vasi/Valbruna pod mogočnim ostenjem Viša in Montaža ali pa iz Železne doline na zahodu iz vasi Dunja/Dogna. Za obe poti, tako iz Zajzere kot iz Dunje, je planinska postojanka Attilo Grego na 1389 metrov višine izhodiščna točka za na vrh Poludnika. Iz Ovčje vasi preko Zajzere je do koč dobre 2 uri hoda (z avtom po cesti v Zajzero prihranimo 1 uro), iz Dunje

pa samo pičle četrt ure, ker se v bližino koč pripeljemo po lepi asfaltni cesti. Ta 18 kilometrov dolga pot je vsekakor bolj privlačna, ker je zelo razgledna. Parkirani prostor te gorske ceste je na višini okrog 1400 metrov na Sondoninski planini, od koder je, kot že omenjeno, pičle četrt ure do koč. Za planince, ki hočejo na vrh Poludnika in so se pripeljali iz Dunje, je najbolje, da se kar od tam podajo na vrh in šele na povratku obiščejo koč in si tam potešijo žejo in lakoto. Naj ob tem še omenim, da bo 18. in 19. septembra v tej koči slovesna predaja zvona prijateljstva. Darovala ga bosta Slovensko planinsko društvo Celovec in pevsko društvo MGVB Ebental iz Žrelca. To bo že 9. zvon, ki ga v zna-

menju medsebojnega prijateljstva daruje omenjena koroška skupina.

S Sondoninske planine (furlanske pastirske koč so vse zidane, ker varčujejo les, drugače je v Sloveniji, kjer so po večini lesene) oz. parkirnega prostora rabimo še 2 uri peš do vrha. Iznad planine se pot v okljukih vije skozi gozd, nad gozdno mejo malo pod vrhom pa je treba prečkati južno melišče in se nato po strmih grušču povzpeti na vrh. Teme Poludnika je polno ostankov nekdanjih utrdb iz prve svetovne vojne. Od tod pa je čudovit razgled na bližnje Višarje, Lovca, na naše domače Karavanke z Jepo, na Julijce z Mangartom, Jalovcem ter na divje prepadne stene Viša in Montaža. Na zahodu, če je lepo vreme, vidimo celo Dolomite, na severu tik pod nami pa je Kanalska dolina, ki jo obrobja veriga Karnijskih Alp z Ojstrnikom in ziljskim Poludnikom. Naj še omenim novo pridobitev

poti na vrh – lepo urejen zidan bivak na 1900 metrov višine (jugozahodno pod vrhom), zgrajen na vojnih ruševinah in opremljen s plastično cisterno za deževnico. Zaradi pomanjkanja vode na Bleščeči bi nekaj podobnega rabili tudi v naši koči. Bivak je zaprtega tipa, tako da si je treba priskrbeti ključ.

Iz vasi Dunja je najboljši pogled na Montaž, ker s te strani kaže najdrznejšo obliko vrha Julijskih Alp. Za to pot iz Dunje

do koč Attilio Grego sem se odločil predvsem zaradi tega, da bi tudi starejšim ljudem omogočil lepo gorsko doživetje. Saj jim ni treba na vrh, tistih par minut hoje do koč pa bo gotovo bogato poplačanih s čudovitim razgledom na okoliške gore. Tudi vožnja po tej panoramski cesti (sicer ovinkasta, vendar ne strma) je nekaj enkratnega in spominja na južnotirolsko „Dolomitenstraße“, vendar s to razliko, da je gorska pokrajina v dunjski dolini bolj divja.

Predori, mostovi ter v strmi breg naslonjene domačije so prava paša za oči. To 18 kilometrov dolgo vojaško cesto so nekoč gradili zato, da bi Dunjo povezali z Zajzero in tako ustvarili dodatno cestno povezavo. Nekatere pa se je zataknilo, da načrta niso mogli uresničiti.

Pot na Poludnik je razmeroma lahka, le zadnjih 50 metrov po grušču nekoliko naporna. Zato pa ste na vrhu nagrajeni s čudovitim razgledom.

Pogled s Poludnika na Montaž

KD „Peter Markovič“ in SPD Celovec

vabita na

Pohod na Jepo

v nedeljo, 8. 8. 1993 v spomin na Jozija Miklavčiča. Srečamo se ob 10. uri na vrhu Jepe.

Ob 15. uri bo sv. maša na Bleščeči za Jozija Miklavčiča in Marjana Čertova.